

vetésben kb. 100×300 m-es területen szarmata kori leletanyagot gyűjtöttünk (II.).

A földúttól ÉK-re, egy ÉNy-DK-i irányú mély fekvésű részt körülvevő szabálytalan, enyhén kiemelkedő földhátan gabonavetésben kb. 100×150 m-es területen szarmata kori leletanyagot gyűjtöttünk (III.).

Szebenyi-dűlő: A Verebes-tanya és a földút között, egy ÉNy-DK-i irányú, az úttal párhuzamos, enyhén kiemelkedő földhát több részén is gyér szarmata kori és Árpád-kori leletanyagot találtunk. A területeken talált leletanyag valószínűleg összefügg és egy nagy kiterjedésű települést jelez.

Munkatárs: Rosta Szabolcs régész, Guttyán Attiláné régésztechnikus, Vida Ágnes adattáros.

V. SZÉKELY GYÖRGY

216. Laskod, Akasztóhegytől DK-re

(Szabolcs-Szatmár-Bereg megye) U

2007. november 19–21. között leletmentő ásatást végeztünk a fent jelzett területen. Erre azért volt szükség, mert az erózió, illetve a területen végzett fatelepítéshez kapcsolódó szántás a felszínre hozott egy objektumot. A leletmentés során napvilágra került egy erősen elpusztult DVK korú ház maradványa, melynek szélei az említett okok miatt meglehetősen bizonytalanok voltak. A házban sok kerámia került elő, köztük festettek is. A terület közvetlen környékén több régészeti jelenséget nem tapasztaltunk.

A leletanyag a Jósa András Múzeumba került.

Munkatársak: Lukács József, Pintye Gábor, Scholtz Róbert régészek.

JAKAB ATTILA

217. Leányfalu, Móricz Zsigmond út 163/c

(MRT 7. k. 11/2 lh.)

(Pest megye) Ró

2007 novemberében a késő római őrtorony melletti ház udvarán úszómedence építése közben egy késő római kőládásírt bolygattak meg a munkások. A sír kb. 2,5 m mélységben került elő, felette folyami kavicsból álló vastag üledékes réteg volt. A Ny-K tájolású férficsontváz nyújtott helyzetben feküdt benne. Koponyáját, bal felső karját a bordákkal együtt s a medencéjét már kiszedte a gép. Melléklet nem került elő. A kőláda lapos kövekből épült, felirat nem látszott rajta. Kiemelni nem lehetett. Többször végeztünk szakfelügyeletet a ház kerítésének s egyéb melléképületeknek az átépítésénél. Más leletanyag nem került elő.

OTTOMÁNYI KATALIN

218. Lesencetomaj, Piroskereszt

(Veszprém megye) Ró, A

Folytatva a több éve folyó munkát 2007-ben sikerült teljes szélességében megtalálni a temető Ny-i szélét. Északi

irányban tovább folytattuk a temető szélének kutatását is (a temető Ny-i széle és a 60-as években homokbányával tönkre tett rész közötti keskeny sáv). Itt a sírok egymástól már viszonylag nagyobb távolságra helyezkedtek el, szegényes leletanyagot tartalmaztak. Idén 148 újabb sír látott napvilágot, a teljes sírszám 1736. Előkerült a második D-É-i tájolású római kori sír is. Az elmúlt évekhez hasonlóan a temető Ny-i sávjában továbbra is jellemző volt az övvertes férfi- és fiúsírok nagy száma. Zömében öntött griffes-indás övgarnitúras sír látott napvilágot. Néhány esetben sikerült megfigyelni az átlagosnál mélyebb, nagy gerendavázak koporsós temetkezéseket is. A női sírok leletanyagukban nem térnek el a szokásos Keszthely-kultúras női sírok jellegzetességeitől: kosaras és más típusú fülbevalók, gyöngyök, tük, karperec, ritkábban kések, csatok. Nagymértékben megnőtt a vödörmelléklettel eltemetett női és kislánysírok száma, 17 esetben került elő vasabroncsos, illetve vas- és bronzpántos vödörmelléklet. Közülük is kiemelkedik az 1664. sz. kettős gyermeksírről, amelyben, eddig egyedülként, teljes felületét beborító bronzveretes vödört találtunk.

Az elmúlt év legszebb leletei közül meg kell említeni az 1665. sz. gyermeksírről doboz alakú korongos fibuláját, amely eddig az első darab a temető feltárása során. A bronzlemezek merevítését szolgáló fabetétt is nagyon jó állapotban maradt meg. Viselettörténeti szempontból kiemelkedő volt az 1682. sz. női sír: a gazdag mellékletű, Keszthely-kultúras viseletben eltemetett asszony mellett bronzveretes késtartó tokot tudtunk dokumentálni.

A 2007. év legkiemelkedőbb lelete az 1629. sz. kislánysírból került elő. A gazdag mellékletű sírban előkerült a temető harmadik kereszt melléklete. A gyöngyök közé fűzött, bronzból öntött, akasztófüles kereszt felületét kőberakást utánzó mintával díszítették.

S. PERÉMI ÁGOTA

219. Levelek-Gyűrűs

(Szabolcs-Szatmár-Bereg megye) B, Sza, Kö

2007. május 10-én helyszíni szemlét végeztem a 41. sz. főúttól É-ra eső, még „kultúrnövénymentes” szántóföldön. Egy korábbi munka alkalmával az út másik oldalán egy lelőhelyet találtam. Most a főútról a híd után letérve, attól É-ra kb. 50–60 m-re, közvetlenül a Máriapócsi (IV.) főfolyástól Ny-ra bukkantunk rá egy szórványos bronzkori, kora középkori és császárkori cserépanyaggal jelentkező felszíni telepnyomra. A lelőhely ÉNy-DK irányú, kiterjedése nagyjából 50×100 m.

Munkatárs: Svéda Csaba rajzoló.

PINTYE GÁBOR

220. Lébény-Göbeháza, Fliegl-telek

(Győr-Moson-Sopron megye) U, Á

2007. május 14–16. között régészeti megfigyelést végeztünk a Lébényi Ipari Park DNY-i részén kialakított Fliegl-telephely bekötőútjának és parkolójának kialakí-

tása során (Hrsz.: 2003). A megfigyelést a közvetlenül határos régészeti lelőhelyek (neolit telep, Árpád-kori falu) indokolták. A létesítményekhez a humusztakarót mindösszesen 20 cm mélységben kívánták eltávolítani, ez nem tett lehetővé komolyabb megfigyeléseket. Mindazonáltal három helyen kis szondagödört alakítottunk ki. A bekötőút vonalán mindkét 60 cm-t elérő mélységű szondagödörben újkori szemét került elő. A telek K-i, az autópályához legközelebb eső részén azonban 2 m hosszan, 60–80 cm szélesen a szürkés-sárga agyagos altalajban ÉNy–DK irányú árokszakaszt figyeltünk meg. A terepvonalak szerint egy egykori folyómeder Ny–K-i irányban átszeli a telek É-i részét. S bár az újkori szeméttöltés vélhetőleg a régészeti jelenségek nagyobb részét megsemmisítette, a megmaradó felületeken számolnunk kell a környezetben megfigyelt neolit (DVK) és Árpád-kori (12. század) telepek folytatásával.

ASZT ÁGNES

221. Lébény-Göbeháza, Renault-telek

(Győr-Moson-Sopron megye) U, Á

2007. május 14–26. között feltárást végeztünk a tavaly felmért területen (Hrsz.: 2000). Az ásatási felületet a K-i sávban egy egykori Duna-meder metszete, erre merőlegesen mutatkoztak Árpád-kori vízelvezető árkok. Az Árpád-kori falu felületünktől Ny-ra feküdt egy ovális kis dombon, így jelen feltárást során csupán néhány cölöpöt, kisebb gödört és a vízelvezető rendszert kapcsolhattuk a horizonthoz, amelyet a 12. századra datálhatunk.

A felületen nagyobb részt neolit kori telepjelenségek mutatkoztak, amelyek közül kiemelendő két alapárkos DVK ház és két gazdag betöltésű gödörkomplexum. A neolit jelenségek a meder közvetlen közelében feküdtek, azzal párhuzamosan (ÉK–DNy irányban), így nyilvánvaló, hogy a folyómeder csak az Árpád-korban húzódtott erre, a neolitikum idején ez az ág nem élt.

Munkatársak: Ritly Jenő technikus, Zelenka János régészhallgató.

ASZT ÁGNES

222. Ludányhalászi, Agyagos-hegy

(Nógrád megye) B?

Endrefalva és Szécsény között, a ludányhalászi elágazásnál, a domb aljában kőkereszt áll. Ettől ÉK-re, az országút ÉNy-i oldala melletti terület az Endrefalva határába eső „Hirtelen-dűlő”. 2001-en a kőkereszt mögött Tankó Károly néhány középkori cserepet gyűjtött.²⁴ Ugyanitt Bácsmei Gábor bronzkori cserepeket talált a hatvani kultúrából. Ebből kiindulva felment a kőkereszt feletti dombra és ott egy DK felé kinyúló hegynyelven

feltételezen bronzkori földvárra következtetett.²⁵ 2006 novemberében Bácsmei Gáborral és Guba Szilviával bejártuk a feltételezhető bronzkori földvár elmosódott nyomait. Felmérését 2007. január 11-én végeztem el. (Az illusztrációt lásd a 245. oldalon!)

A hegynyelv már Ludányhalászi határába esik. Az egész dombvonulatnak „Agyagos-hegy” a neve. Tőle ÉÉK-re kb. 1 km-re a térképen „Villa-vár” olvasható. Gyakori, hogy a várak neve nem pontosan a tényleges helyen van feltüntetve. Mivel azonban ez a felirat nagyon távol van, a lelőhely környékének viszont ismerjük a nevét, ezért az előbbi elnevezést használom.

A 30–40 m hosszú hegynyúlvány és egész környéke korábban intenzív földművelés alatt állt. Jelenleg parlag, de az 1969. évi 1:10 000-es térkép még szőlőnek jelzi. A magas fűben és a sok helyen tüskés gaz miatt régészeti leletek keresésére nem volt lehetőség. Az É felől csatlakozó, enyhén emelkedő domboldal felőli nyereg ma egyenes, az itt feltételezhető árkoknak a felszínen nincs nyoma. Ezt csak ásatással, vagy talajfúrásokkal lehetne megállapítani.

A hegynyúlvány többi három oldala meredek, de az egykori földművelés következtében törés nélkül lejtnek, az egykori plató (a feltételezhető őskori telep) széle biztonsággal nem állapítható meg: D-i alját és a Ny-i oldalát erdő takarja. Mindkét helyen az erdő szélétől 30–40 m-re a fák között egykori parcellákat jelző alacsony földtöltés húzódik.

NOVÁKI GYULA

223. Ludányhalászi, sóderbánya

(Nógrád megye) B, Szk, N

2007. április 23. és május 24. között megelőző feltárást folytattunk a sóderbánya É-i részén. A terület egy részét, közvetlen a 2006. évi feltárást K–Ny irányú szelvényétől D-re illegális homokkitermeléssel bolygatták meg, itt nem volt lehetőségünk szabályos szelvényt nyitni. Ehhez a szabálytalan területhez, ill. a 2006. évi III. szelvényhez D-ről illeszkedő kb. 2500 m²-es területen újabb 47 objektumot tártunk fel.

Ezek egy része épület (ovális vagy négyszögletes cölöpszerkezetes ház), nagyobb része gödör, az utóbbiakból viszonylag szegényes leletanyag került elő. Az objektumok egy része bolygatott volt.

A leletanyag kisebb része tartozik a késő bronzkori Kyjatce-kultúra emlékéanyagába. A feltárást során több gödörből a jellegzetes fényezett fekete késő bronzkori kerámia mellett kora vaskori, korongolt edénytöredékek is előkerültek. A preszkíta–szkíta jellegű durva ill. finom korongolt kerámia mellett több objektumból nagy mennyiségű orsógomb került elő. A leletanyag nagy része kerámia, a kisleletek között említést érdemel egy

24 TANKÓ K.: Régészeti kutatások Magyarországon – Archaeological Investigations in Hungary 2001. Budapest, 2003. 160.

25 Bácsmei G. szóbeli közlése.